

Omer MERZIC

Sarajevo

E-mail: omerz001@goldsmiths.ac.uk

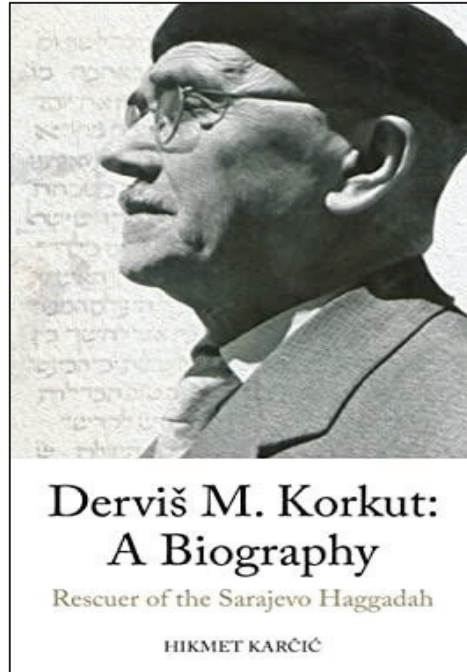
Stručni rad/Professional article

UDK/UDC: 94:929Korkut(497.6) Karčić H. (049.3)

DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2021.4.6.390>

**Hikmet Karčić, DERVIŠ M. KORKUT: A BIOGRAPHY,
El-Kalem i Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka,
Sarajevo 2020, 85 str.**

U trenucima Drugog svjetskog rata kada je skoro kompletna Evropa bila izložena uništenju i pokolju. Neki ljudi i neke skupine su bile posebno ciljane i pronašle su se u prvim redovima progona. Od ovih skupine najviše su bili pogođeni Jevreji i Romi. Oni su bili izloženi riziku gubljenja njihovog života i slobode, ali i gubljenja njihove kulture, prošlosti, i njihovog načina života. Dok se progon Jevreja i Roma odvijao većina ljudi je stajalo sa strane i nisu radili ništa, dok su drugi čak i pomagali Nacistima u njihovim planovima da istrijebe i izbrišu njihov trag. Osim njih postojala je i treća skupina koja je radila sve što je u njihovoj moći da spase ove najugroženije, čak pod cijeni njihovog vlastitog života. Kao i u ostatku Evrope u Sarajevu i u Bosni i Hercegovini je također vladalo ovakvo stanje. Jedna od osoba koja nije mogla da stoji sa strane i ne radi ništa, dok su njegove sunarodnjake ubijali, bio je Derviš Korkut. On je bio intelektualac i obrazovani pojedinac porijeklom iz veoma religijske porodice. Njegov odgoj mu je pomogao u odluci da zajedn o sa svojom ženom, Servet Korkut, u trenucima Drugog svjetskog rata pomogne pojedinačnim Jevrejima, ali i bosanskim Romima u cjelini. Derviš Korkut je ostao upamćen kao spasioc Sarajevske hagade, jednog od najvrednijih dijelova tradicije bosanskih Jevreja.

Nažalost on je zbog svoga rada i zalaganja bio izložen mržnji i progonu. Prvo od strane Nacista i kvislinčkih snaga, a drugi put nakon Drugog svjetskog rata od strane Partizana.

Puni naziv ove knjige je *Derviš M. Korkut: A Biography Rescuer of the Sarajevo Haggadah* i njen autor je Hikmet Karčić, mladi istaživač u oblasti historije Bosne i Hercegovine, Holokausta i genocida. Ovim radom autor je uspio da objedini više sfera svoga interesovanja. Prilikom pisanja rada Karčić je koristio dostupnu literaturu, koja je malobrojna i teško dostupna, i mnogobrojne arhive. Ipak iza samog Korkuta je ostalo veoma malo radova i knjiga, iako je bio vješt orator i važan član akademske zajednice. Osim toga autor nije bio u prilici da pristupi Korkutov dosije koji je sačinjen od strane Jugoslovenske Uprave državne bezbjednost s obzirom da ti dokumenti još nisu dostupni. S obzirom na malo podataka koje imamo o Korkutu od velike koristi će biti ovi dokumenti kada ili ako budu dostupni za izučavanje.

Knjiga je napisana hronološkim redom i autor obrađuje Korkutov cjelokupan život, s posebnim osvrtom na Drugi svjetski rat i njegove posljedice na Korkuta. Autor započinje knjigu sa kraćim historijskim uvodom u period historije Bosne na prijelazu između XIX i XX stoljeća, ali i historiju Bosne između dvije carevine, Osmanske i Austro-Ugarske. U tom vremenu promjene odrastao je i Derviš Korkut, koji je rođen u uglednoj porodici vjerskih učenjaka za vrijeme Austro-Ugarske okupacije Bosne i Hercegovine. On je rođen 1888. godine kada je već snaga i moć muslimanske elite značajno se smanjila, ali bez obzira na to Korkut je uspio da stekne vrhunsko obrazovanje iz teologije u Istanbulu i Sorbonni, nakon čega je nastavio karijeru kao vjerski službenik i političar, a kasnije i kao akademski radnik. On nije bio jedini učenjak iz svoje porodice, njegov brat je Besim Korkut, poznati autor i teolog, koji je ostao upamćen po njegovom prijevodu Kur'ana. Derviš Korkut je proveo dobar dio svoje mladosti u potrazi za znanjem i u pružanju pomoći svojoj zajednici. Ipak je najveći dio svoga života proveo radeći u akademskim i kulturološkim institucijama. Među njima najvažnije su bile biblioteka Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine i kao kurator Muzeja grada Sarajeva. Umro je 1969. godine dok je još uvijek bio zaposlen kao kurator, iako je imao preko osamdeset godina.

Autor je posvetio veći dio knjige Korkutovom životu do i uključujući period Drugog svjetskog rata. Tako je četiri od sedam poglavlja, ne računajući uvod i priloge, pisao o Korkutovom ranijem životu i obrazovanju, Holokaustu, Haggadi i Korkutovom suđenju i periodu koji je proveo u zatvoru. U ova dva posljednja poglavlja autor se osvrće na nepravdu koju je Korkut proživio. Zadnja tri poglavlja su o njegovom radu u Muzeju grada Sarajeva, kasnijem životu i smrti, a posljednje poglavlje je orijentisano prema Korkutovom akademskom radu i zaslugama. Knjiga obiluje velikim brojem grafičkih priloga. Među kojima se nalaze mnogobrojne slike, izvještaji i pisma. Osim toga Karčić je uvrstio i jedan kraći Korkutov članak o odnosu bosanskih muslimana i Jevreja. Također je autor sastavio kraću hronologiju Korkutovog života i bibliografiju koju je koristio, te je te podatke stavio u posebna dva kraća poglavlja. Iako autor ne ide

duboko i detaljnije u izučavanje on ipak daje dovoljno široku sliku Korkutovog života u kojoj daje fokus na najbitnije epizode njegovog života.

Ova knjiga je dobar sažetak Korkutovog života i dobar je dodatak ovoj temi u bosanskohercegovačkoj historiografiji. Relativno je kratka i mala, ali daje potrebno osvježenje i ponovo aktualizira poteškoće pojedinih skupina koje su smatrale Bosnu svojom domovinom, ali su bili izloženi progonu i stradanjima. Osim toga, stavlja u prvi plan ljude, odnosno pojedince kao što su Derviš i Servet Korkut koji su pomagali ljudima bez obzira na to što su se izlagali ogromnom riziku. Dodatna prednost ove knjige je i to što je, osim u par starijih radova i tekstova, život Derviša Korkuta u većoj mjeri zanemaren u akademskim krugovima i u široj javnosti. Osim toga još jedna prednost ili mana u zavisnosti od gledanja ova knjiga je napisana na engleskom jeziku, pa je dostupna većem broju ljudi. Vjerovatno je zbog toga stil pisanja lakši i nije pretjerano preopterećen stručnim žargonom i načinom izražavanja. Shodno tome ova knjiga nije namijenjena samo za manji krug ljudi, nego za sve koji se interesuju za život Derviša Korkuta.